

Lietuvybės šventei Australijoje jau šešiasdešimt šešeri

Dalia Henke

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkė Dalia Henke praeitų metų gruodžio mėnesį lankėsi Melburne, Australijos lietuvių dienose. Įspūdinga, kad geografiškai tolima Lietuvai šalis tokia artima, ir tai patvirtina mintį, kad neretai tolesnis būna gerokai artesnis. Australijos lietuviai pasitiko PLB pirmininkę nepaprastai šiltai ir draugiškai. Ji vyko Australijos Lietuvių Bendruomenės Krašto valdybos kvietimu, ir už pakvietimą dėkoja Eglei Garrick, dr. Ramučiui Zakarevičiui ir Henrikui Antanaičiui.

Gruodžio 27–31 d. vyko 29-osios Australijos lietuvių dienos, 66-oji lietuvių sporto šventė ir Australijos Lietuvių Bendruomenės Krašto Tarybos XXIX suvažiavimas. Šie renginiai subūrė keletą šimtų Australijoje gyvenančių lietuvių į Melburną. Australijos lietuvių dienos rengiamos nuo 1960 m., kas dvejus metus, paeiliui trijuose miestuose – Adelaidėje, Melburne ir Sidnėjuje. Tik kartą jos vyko Kanberoje ir du kartus – Džilonge. Šitaip siekiama geriau suburti Australijoje gyvenančius lietuvius ir plačiau pristatyti Lietuvos kultūrą Australijoje. Kitas Lietuvių dienas, vyksiančias po dvejų metų, Australijos lietuviai organizuos Adelaidėje.

Besibaigiant renginiams, visi kartu Melburno lietuvių klube sutikome Naujuosius metus. Taip švenčiama lietuvybė Australijoje! Vos metams prasidėjus, Melburno Džiugo Tuntas pakvietė visus skautus į Australijos lietuvių skautų rajoninę

stovyklą.

Renginių programa buvo labai plati. Australijos lietuvių dienų metu vyko dainų, tautinių šokių ir sporto šventės, meno ir tautodailės parodos, literatūros, muzikos ir baleto popietė, mugė, profesionalių aktorių iš Lietuvos spektakliai ir koncertai, tarp kurių buvo ir grupės „Ratilai“ iš Vilniaus pasirodymai kartu su melburniškių grupe „Pamesta Klumpė“.

Renginiai buvo tikrai įspūdingi ir juose dalyvavo per kelis šimtus lietuvių. Daugelis atvyko su šeimomis, kuriose gražiai persipynusios kelios kartos: seneliai, tėvai ir anūkai. Lietuviai susirinko iš viso plataus Australijos žemyno: Brisbano, Sidnėjaus, Kanberos, Darvino, Adelaidės, Tasmanijos, Džilongo bei kitų miestų ir miestelių. Šokių šventėje, kuriai vadovavo Melburne gyvenanti lietuvė, šokių vadovė Valda Soliman, dalyvavo net septyni kolektyvai iš Melburno, Adelaidės, Sidnėjaus, Džilongo, Melburno vaikų šokių grupė. Dainų šventėje, kuriai vadovavo Melburno lietuvis Valentinas Mačiulaitis, pasirodė chorai iš Melburno, Džilongo, Sidnėjaus, Adelaidės ir Skaučių choras. Per šventę taip pat koncertavo kanklininkų ansamblis, Melburno parapijos choras, Melburno Baltijos lituanistinė mokykla, pasirodė įvairūs Australijos lietuvių menininkai. Į Sporto šventę susirinko lietuviai iš Melburno, Adelaidės, Brisbano, Sidnėjaus žaisti krepšinio, teniso, golfo, tinklinio, biliardo, žaidimo rutuliais ant žolės (*lawn bowls)*, stalo teniso. Žaidynių vadovai buvo Gaila Muceniekas ir Algis Karazija.

(Iš kairės) Eglė Garrick, Dalia Henke, Henrikas Antanaitis. Asmeninio archyvo nuotr.

Dalyvavau visuose renginiuose, į kuriuos tik buvo įmanoma suspėti. Sunku patikėti, kad jau net kelintos kartos lietuvių vaikai, gimę ir užaugę tolimojoje Australijoje, jaučiasi be galo lietuviški ir su pasididžiavimu puoselėja mūsų tradicijas, mėgaujasi lietuviška kultūra, nors gal ir ne visi gerai šneka lietuviškai. Lietuviškoje veikloje aktyviai dalyvauja jaunimas. Pats geriausias pavyzdys yra melburniškių modernaus folkloro grupė „Pamesta Klumpė“. Ji susibūrė iš jaunimo gretų, visi yra šokę vaikų tautinių šokių grupėje. Tikiuosi, kad šias gražias lietuviškas tradicijas perduos ir savo vaikams, kurie mielai dalyvauja grupės pasirodymuose. Be galo didelį įspūdį paliko Tautinių šokių šventė. Greičiausiai ji taip įstrigo todėl, kad pati šoku Hamburgo tautinių šokių grupėje „Gintaras“ ir galiu be galo gerai įsivaizduoti, kaip vyksta visas pasiruošimas ir kiek darbo įdeda vadovai ir šokėjai. Be to, buvo šokami ir tie patys šokiai, kuriuos šokame Hamburge. Netikėtas buvo kvietimas atvykti į Skautų stovyklą, kuri buvo mano gyvenime pirmoji. Šis apsilankymas ilgai išliks atmintyje. Visos tradicinės apeigos, skautiška atmosfera kengūrų apsuptyje, eukaliptų medžių papėdėje, o ryte suteiktas garbingas baltojo kaklaraiščio „sesės“ statusas – jau vien tai suteikia begalinės motyvacijos kada nors vėl sugrįžti į Australiją! Dėkoju Rasai Statkuvienei, Giriui ir Henrikui Antanaičiams ir Eglei Garrick už nuostabią patirtį. 2018 metais lietuviška skautija užsienyje švęs savo 100-ąsias metines ir Australijoje bus pirmojo 100-mečio stovykla.

Jurgio Melecko nuotr.

Australijos Lietuvių Bendruomenė (gyvuojanti net nuo 1929 m.) yra viena iš senausią Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) šeimoje, bet tik 1950 metais ji buvo oficialiai pavadinta Australijos Lietuvių Bendruomene (ALB). Australijos lietuviai ne tik aktyviai kūrė PLB, bet ir stengėsi visokeriopai ją remti. ALB turi ilgametę ir neįkainojamą patirtį puoselėjant lietuvybę užsienyje ir yra visoms kitoms bendruomenėms ir man asmeniškai be galo geras pavyzdys ir neišsenkamas žinių šaltinis sprendžiant daugelį klausimų. Australijos Lietuvių Bendruomenės nariai yra aktyvūs ir dabar, o keletas jų man jau iš anksčiau gerai pažįstami: ilgametis LRS ir PLB komisijos narys Henrikas Antanaitis, ALD 2016 komiteto pirmininkė Birutė Prašmutaitė, Sidnėjaus lietuvių klubo pirmininkas Romas Cibiras ir, žinoma, labai aktyvi PLB valdybos narė Eglė Garrick. Su Australijos Lietuvių Jaunimo Sąjungos nariais man teko artimiau susipažinti per PLJS XXI kongresą, kuris vyko 2003 metais Lietuvoje, Lenkijoje ir Vokietijoje. Jie buvo be galo aktyvūs ir motyvuoti. Buvo labai malonu per šią viešnagę po šitiek metų su daugeliu jų vėl susitikti.

Australijos Lietuvių Bendruomenei vadovauja ALB Krašto Taryba, kuri susirenka kas dvejus metus. Ji renka ALB Krašto Valdybą, kuri savo ruožtu išsirenka pirmininką. Ir per šį ALB Krašto Tarybos suvažiavimą buvo išrinkta nauja Krašto Valdyba, kuri artimiausiu metu išsirinks ALB pirmininką.

Australijos lietuvių kapeliono kun. Juozo Deveikio, atvykusio čia prieš ketverius metus, žodžiais, lietuviai Australijoje labiau pasitiki vieni kitais, stengiasi, kad niekas nebūtų skriaudžiamas ar išnaudojamas. Naujai atvykę nėra atstumiami, jie lengvai integruojasi į esamą ilgametę lietuvių bendruomenę. Australijos LB puoselėja senas tradicijas. Įvairiuose miestuose įsikūrusios puikiai organizuotos lietuvių bendruomenės, veikia LB apylinkės Adelaidėje, Brisbane, Kanberoje, Džilonge, Hobarte, Melburne ir Sidnėjuje. Šios apylinkės beveik visos turi savo Lietuvių namus. Veikia stiprus Australijos Lietuvių Fondas, Australijos lietuvių sporto federacija, Australijos Spaudos Sąjunga, tvarkomas Australijos LB archyvas, yra Australijos lietuvių katalikų parapija, kepyklėlės. Bendruomenės turi „Krupniko“ darymo specialistus, tautinių šokių kolektyvus, chorus, sporto klubus, aktyvius skautus, lituanistines mokyklas. Remia ir išlaiko savo lietuviškus leidinius: „Tėviškės Aidus“ Melburne, „Mūsų pastogę“ Sidnėjuje, Adelaidės lietuvių biuletenį.

Jurgio Melecko nuotr.

Pilietybės išlaikymas ir Australijoje lieka vienas iš pagrindinių iššūkių, su kuriuo susiduria naujai atvykę tautiečiai. Būtų kur kas patogiau, jei Australijoje veiktų Lietuvos atstovybė ir būtų pasirašytos įvairios tarpvalstybinės sutartys, pavyzdžiui, pensijų išmokėjimo srityje. Tokias sutartis yra pasirašę mūsų kaimynai Latviai ir Estai. Daug tautiečių Australijoje turėjo sunkumų norėdami išreikšti savo politinę valią per LR Seimo rinkimus 2016 m. rudenį. Kai kurie iki šiol dar laukia savo balsavimo dokumentų…

Jurgio Melecko nuotr.

Australijos lietuviai lietuviškesni negu lietuviai Lietuvoje! Atstumas jiems nėra pagrindas nutraukti ryšius su Lietuva arba būti mažiau lietuviškiems, mažesniais

Lietuvos patriotais. Galbūt taip yra todėl, kad Lietuva yra geografiškai labai nutolusi ir nėra taip paprasta finansiniu ir laiko atžvilgiu nuvykti į Lietuvą. Jie susikūrė savo Lietuvą Australijoje ir sėkmingai puoselėja lietuviškas tradicijas. Galime visi iš australų pasimokyti lietuviškumo. Be galo svarbu, kad į tai atsižvelgtų LR institucijos, t.y., URM ir LR Prezidentūra, ir ateityje Australijoje būtų atidaryta Lietuvos atstovybė arba generalinis konsulatas

Mane nepaprastai sužavėjo Australijos lietuvių draugiškumas, lietuviškumas ir atvirumas. Jie gerbia lietuvybę ir perėmė savo tėvų identitetą. Jaučiausi taip, lyg lankyčiausi savo šeimoje, atrodė, kad visi esame seniai pažįstami. Draugiškai sutiko Melburno LB Valdybos pirmininkė Monika Mack, Gabrielius ir Danutė Žemkalniai, LR generalinė garbės konsulė Melburne Danutė Laviskis. Puikiai bendravome ir man asmeniškai skyrė ypatingą dėmesį Australijos Lietuvių Fondo pirmininkas Algirdas Šimkus, Rita Mačiulaitienė, Irena Karoblytė. Svečiavausi pas Džilongo LB apylinkės pirmininkę Ireną Stumbras. Sidnėjaus lietuviai surengė įsimintinas išleistuves Sidnėjaus centre, kur susitikome su Romu ir Maritsa Cibirais, Ramučiu ir Ramona Zakarevičiais, Jadvyga Burokas, Aida Abromas, Monika Čiplys, Jurgita Bieri, Kestu Protu, Dalia Doniela, LR generaline garbės konsule Ginta Viliūnas.

PLB valdybos vardu buvo be galo malonu pasveikinti ir ypatingai pagerbti aktyvius Australijos LB narius: dr. Ramutį Zakarevičių, Henriką Antanaitį, Algimantą Šimkų, Eglę Garrick, Birutę Prašmutaitę, Romą Cibirą. Man buvo didelė garbė per ALD atidarymą įteikti padėkos raštą Australijos Lietuvių Bendruomenės nariui, ilgamečiam PLB atstovui Lietuvoje ir buvusiam PLB pirmininkui bei aktyviam visuomenininkui Gabrieliui Žemkalniui už ilgametę prasmingą bendruomeninę veiklą puoselėjant lietuvybę, už neįkainojamą indėlį išlaikant stiprią Pasaulio Lietuvių Bendruomenę bei nuolatines pastangas telkti lietuvius siekiant bendro tikslo – kurti vieningą ir stiprią tautą.

Straipsnis spausdintas žurnale „Pasaulio lietuvis“, 2017 m. Nr. 2/554

pasauliolietuvis.lt

Mielai pasidalysime svetainėje ir žurnale skelbiamais tekstais ir nuotraukomis, tik prašome nurodyti informacijos šaltinį ir autorius.

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS